

รูปแบบการนำหลักอปริหานิยธรรมไปใช้ในการบริหารของผู้บริหาร สังกัดองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดร้อยเอ็ด

A Model Of The Application Of Aparihaniyadhamma For Administration Of Administrators In Local Administrative Organization, Roi-Et Province

พระสมหมาย อตฺตสิทฺโธ (พิชสิงห์)*

พระครูสุริย์กัมภีรญาณ, ผศ.ดร., พระมหาอำนวย มหาวิโร, ดร., ผศ.ดร.ประยูร แสงใส**

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ ๓ ประการ คือ ๑) เพื่อศึกษาหลักอปริหานิยธรรมในคัมภีร์พระพุทธศาสนา ๒) เพื่อวิเคราะห์รูปแบบการนำหลักอปริหานิยธรรมไปใช้ในการบริหารของผู้บริหารสังกัดองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดร้อยเอ็ด ๓) เพื่อสังเคราะห์รูปแบบหลักอปริหานิยธรรมไปใช้ในการบริหารองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดร้อยเอ็ด

ผลการวิจัยพบว่า

๑) หลักอปริหานิยธรรมเป็นหลักธรรมไม่เป็นที่ตั้งแห่งความเสื่อม เป็นไปเพื่อความเจริญฝ่ายเดียว มี ๒ ประเภท คือ ราชอปริหานิยธรรม (อปริหานิยธรรมสำหรับคฤหัสถ์ผู้มีหน้าที่ในการปกครอง) และภิกษุอปริหานิยธรรม (อปริหานิยธรรมสำหรับบรรพชิตผู้ใฝ่ธรรม) อปริหานิยธรรมปรากฏมีในพระสูตรต่างๆ เช่น มหาปริพพานสูตร เป็นต้น โดยแต่ละสูตรมีหลักธรรม ๔ ประการบ้าง ๖ ประการบ้าง และ ๗ ประการบ้าง

๒) รูปแบบการนำหลักอปริหานิยธรรมไปใช้ในการบริหารของผู้บริหารสังกัดองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดร้อยเอ็ด พบว่า องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดร้อยเอ็ด นำหลักอปริหานิยธรรมไปบูรณาการเข้าไปในทุกขั้นตอนของกระบวนการบริหารเพื่อพัฒนาการบริหารงานขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดร้อยเอ็ด ทำให้เกิดการมีส่วนร่วมความสามัคคีเป็นทีม (Teamwork) และสามารถนา

* นิสิตหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาพระพุทธศาสนา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

** อาจารย์มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

มาบูรณาการเข้ากับบริหารงานทั้งในด้านการบริหารจัดการบุคลากร (Staffing) การประสานงาน (Coordinating) และการจัดองค์กร (Organizing) โดยการร่วมแรงร่วมใจเป็นคณะแต่ละฝ่าย เป็นการผนึกกำลัง (Synergy) เป็นไปตามวัตถุประสงค์ และพบว่า อปทานิยธรรม เป็นหลักป้องกันความเสื่อม เป็นไปเพื่อความเจริญขององค์กรฝ่ายเดียว องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดร้อยเอ็ด สามารถนำไปเป็นแนวทางปฏิบัติด้านการบริหารจัดการได้เป็นอย่างดี

๓) รูปแบบหลักอปทานิยธรรมไปใช้ในการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดร้อยเอ็ด พบว่า หลักอปทานิยธรรมไปใช้ในการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดร้อยเอ็ด มี ๖ รูปแบบคือ ๑) รูปแบบของความสามัคคีการจัดประชุมและเลิกประชุม คือ ร่วมกันประชุมสามัญประจำปีเมื่อมีปัญหาเร่งด่วนทุกภาคส่วนก็พร้อมเพรียงกันประชุมโดยยกประเด็นปัญหามาปรึกษาหารือกัน จนมีแนวทางแก้ไขในที่สุด ด้วยพร้อมเพรียงกันทำกิจที่พึงกระทำร่วมกันเพื่อสร้างความสามัคคีให้เกิดขึ้นกับองค์กร ๒) รูปแบบของการเคารพต่อขบวนการนิยมประเพณีเดิมของท้องถิ่นรักษาขนบธรรมเนียมที่ดีงาม ถือเป็นเป้าหมายศาสตร์ที่ทุกคนต้องปฏิบัติ ๓) รูปแบบของการเคารพผู้อาวุโสและปราชญ์ท้องถิ่น ให้เกียรติยกย่องเชิดชูและเคารพในเปิดโอกาสให้ผู้อาวุโสและปราชญ์ท้องถิ่นเข้ามามีบทบาทในการพัฒนาท้องถิ่น และมีส่วนในการวางหลักสูตรการศึกษาบางส่วนในระดับท้องถิ่นของจังหวัดร้อยเอ็ด ๔) รูปแบบของการส่งเสริมสถานะและบทบาทของสตรีส่งเสริมความเสมอภาคระหว่างหญิงชายสร้างความเข้มแข็งในตัวผู้หญิงเพื่อปรับเปลี่ยนชีวิตของผู้หญิงให้เป็นไปในทางที่ดีขึ้นโดยสังคมมีส่วนร่วม มีการรวมกลุ่มจัดกิจกรรมในชุมชน ๕) รูปแบบของการถือแบบอย่างและยกย่องคนดีในการทำงานให้ความเคารพในการแสดงความคิดเห็นและรับฟังข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ที่เหมาะสม ๖) รูปแบบของการปกป้องคุ้มครองผู้สูงอายุ แยกและคนที่ไม่เข้ามาในท้องถิ่นจัดระเบียบและดูแลความสงบเรียบร้อยเน้นความสะอาด ความเป็นระเบียบ และถูกสุขลักษณะของที่อยู่อาศัยเคารพซึ่งกันและกันใช้สติปัญญาในการดำเนินชีวิต

คำสำคัญ: รูปแบบหลักอปทานิยธรรมใช้ในการบริหารของผู้บริหาร

Abstract

The objectives of this research were; 1) to study Aparihaniyadhammain Buddhism scriptures, 2) to analyzed application model the Aparihaniyadhamma for administration of administrator under the Roied Provincial local authorities and 3) to synthesized a model of Aparihaniyadhamma to applied in Roied Provincial local administrative organization administration. The Research was Qualitative Research. The data were collected by two steps, in-depth interviews were 60 key informants by purposefully

selection from luminaries, data collected tool was structured in-depth-interview form by face to face in-depth-interview, and data were collected by focus group discussion about 10 person by purposefully selection from luminaries and Involved in local administration, data collected tool were forum topic developed from information from in-depth interviews, data from both methods were analyzed by inductive and descriptive.

Findings were as follows:

1) The Aparihaniyadhamma in Buddhism scriptures were two types: Rajaaparihaniyadhamma and Phiksuaparihaniyadhamma were principles that protect against degeneration and creating prosperity for all people by especially various organizations that wanted to progress to the organization. Absolutely Leaders must bring the main principles of 7 Aparihaniyadhamma apply to the administration every items. There were the great principle brings peace of society and coexistence, which were absolutely necessary in the administration, because themes were principles that relevant to the lifestyles of monks literally and also beneficial to the people peer with the main could lead to ways of solving the problems that arise in ecclesiastical circles, which were possibilities for the prosperous of Buddhism and Aparihaniyadhamma supportive promoted main as sangahavatthu, saraniyadhamma, suppurisadhamma, four iddhipada and harmony principle.

2) The model of application the Aparihaniyadhamma for administration of administrator under the Roied Provincial local authorities found that; the Roied Provincial local administrative organization bring Aparihaniyadhamma to integrated in process of administration for development of Roied Provincial local authorities administration, to appeared participation, harmony and team work and could integrated with administration in staffing, coordinating and organizing by the cooperation of the different parties, synergies that was objective. And the finding that Aparihaniyadhamma were the principles that protect against degeneration and creating prosperity of a unilateral organization. The Roied principal local administrative organization could be used as guidelines for administration as well.

3) The model of model of apply the Aparihaniyadhamma for administration of administrator under the Roied Provincial local authorities found that; that were six

models: 1) a models of harmony, meeting management and meeting cessation were jointed meeting of the annual general meeting. When there were urgent problems that all sectors discussed issued by together, finally there was a solution in the end. Everyone ought to be done together to created harmony with the organization. 2) A model of respect for the traditions of the local, the good traditions maintaining was a strategic target that everyone must followed. 3) A model of respect, honoring, praising and exalting for elders and local scholars, enabling elders and local scholars into the role in local development and contribute in putting some of the local curriculum in Roied provincial local administration. 4) A model of promoting the status and role of women, promoting of equality between men and women, strengthening the women to changed women's lives to be in a better way by social participation, A group activities in the community. 5) A model of iconographying and praising the great role models in the working for the respect in write reviews and respect appropriatehelpful suggestions. 6) A model of protection for residents, guests and people who came in local, organizing and maintaining peace and order with emphasis on cleanliness, tidiness and hygienic of housing, mutual respecting and using wisdom in lifestyle.

Keywords: A model of the Application of Aparihaniyadhamma for Administration of Administrators in local

๑. บทนำ

พระพุทธศาสนาเป็นศาสนาที่ให้ความสำคัญแก่ชีวิตทุกชีวิตที่อุบัติขึ้นในโลกนี้ ชีวิตทุกชีวิตมีธรรมชาติที่เหมือนกัน คือมีความรักสุขเกลียดทุกข์ มีการดิ้นรนเพื่อต่อสู้ตามสัญชาตญาณแห่งความรักชีวิต ในยุคที่ประเทศชาติประสบกับปัญหาทางสังคม การเมือง และเศรษฐกิจ ซึ่งส่งผลกระทบต่อความเป็นอยู่ของประชาชนภายในประเทศโดยตรง โดยเฉพาะอย่างยิ่งกระทบต่อภาวะทางร่างกายและจิตใจ จนถึงกับตัดสินใจ

ปัญหาด้วยการฆ่าตัวตาย ด้วยภาวะการณ์เช่นนี้จึงทำให้บางคนเอาเปรียบผู้อื่นเห็นแก่ตัวโดยไม่คำนึงถึงสัจจะธรรม กลับแสวงหาความสุขบนความทุกข์ของผู้อื่น การดำเนินชีวิตและความเป็นอยู่ของคนในสังคมอดีต ไม่ว่าจะเป็นคนเมืองหรือคนชนบท ได้ชื่อว่ามีความรักเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่และเต็มไปด้วยการแบ่งปันน้ำใจให้แก่กันและกัน มีความเข้าใจเห็นใจในเพื่อนมนุษย์ด้วยกันและคำนึงถึงส่วนรวม มีการช่วยเหลือเกื้อกูลกันตามที่แต่ละคนพึงกระทำได้ ทำให้คนในสังคมอยู่กันอย่างถ้อยทีถ้อยอาศัยซึ่งกัน

และกัน^๑ สังคมไทยปัจจุบันได้เปลี่ยนแปลงจากสังคมแบบเดิมมาก โดยได้รับเอาความเจริญสมัยใหม่ของปฏิรูปประเทศตามแบบอย่างอารยประเทศในตะวันตก เปลี่ยนแปลงระบบบริหารราชการแผ่นดิน ระบบการศึกษาและกิจกรรมอื่นๆ ของบ้านเมืองเพื่อความอยู่รอดของประเทศ ความเจริญในสังคมไทยที่เปลี่ยนแปลงเข้าสู่ความเจริญสมัยใหม่นี้ ไม่ได้เป็นกระบวนการสืบเนื่องที่เกิดขึ้นภายในตัวเอง คือ ได้รับความเจริญโดยเสวยผลผลิตของความเจริญสมัยใหม่ที่สังคมของตนไม่ได้สร้างขึ้น จากช่วงรอยต่อแห่งความเปลี่ยนแปลงนั้น มีผลทำให้เกิดปัญหาต่างๆ ในช่วงระยะที่มีการเปลี่ยนแปลง มาสู่ความเจริญแบบสมัยใหม่นั้น สังคมไม่ได้ปรับตัวโดยพร้อมเพรียงกัน ไม่ประสานกันและไม่ได้ทำ โดยความรู้ร่วมกันก่อให้เกิดปัญหาที่จะนำความเสื่อมมาสู่สังคมได้^๒

การบริหารงานของผู้บริหารสังกัดองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดร้อยเอ็ด มีการจัดสรรผลประโยชน์และให้บริการสาธารณะที่จำเป็นแก่ประชาชนในพื้นที่ แก้ไขปัญหาความเดือดร้อนและความตอบสนองของประชาชนยอมรับฟังความคิดเห็นของกันและกันทำให้เกิดความร่วมมือทางกิจกรรมต่างๆ ของคนในชุมชน มีการส่งเสริม

คมนาคมในหมู่บ้านเพื่ออำนวยความสะดวกแก่ประชาชน การบริหารงานประสบความสำเร็จเสริมสร้างความมั่นคงของการพัฒนาท้องถิ่น จูงใจให้คนมาร่วมกันทำกิจกรรมหรือเกี่ยวกับการพัฒนาท้องถิ่น ยังนำไปสู่การกำหนดวิสัยทัศน์และทิศทางการพัฒนาท้องถิ่นในอนาคต เป็นหลักในการแก้ไขปัญหาการพัฒนาท้องถิ่นโดยมติของส่วนรวมและเสริมสร้างพื้นฐานจิตใจของคนในท้องถิ่น โดยเฉพาะนักการเมืองท้องถิ่นมีจิตสำนึกรับผิดชอบต่อสังคมและชุมชน^๓

หลักธรรมที่ไม่เป็นที่ตั้งแห่งความเสื่อม คือ เป็นไปเพื่อความเจริญฝ่ายเดียว นั่นคือคำสอนเรื่อง อปริหานิยธรรม ๗ ประการ คือ ๑) หมั่นประชุมกันเนื่องนิตย์ ๒) พร้อมเพรียงกันประชุม พร้อมเพรียงกันเลิกประชุม พร้อมเพรียงกันทำกิจที่พึงกระทำ ๓) ไม่บัญญัติสิ่งที่มีได้บัญญัติไว้ ไม่ล้มล้างสิ่งที่บัญญัติไว้ ๔) เคารพนับถือผู้ใหญ่ในแคว้นวัชชี ๕) ไม่ฉุดคร่าขึ้นใจกุลสตรีหรือกุลกุมารี ๖) สักการเคารพนับถือบูชาเจดีย์ในแคว้นวัชชี ๗) จัดการรักษาคุ่มครอง ป้องกันพระอรหันต์ทั้งหลายด้วยความชอบธรรม トラบไคที่รักษาราขอปริยานิยธรรมทั้ง ๗ ข้อนี้ ฟังได้แต่เจริญอย่างเดียว ไม่มี ความเสื่อมเลย”^๔

^๑ พระครูประดิษฐ์สมณคุณ, “การนำหลักสังคหัตถุธรรมในการปฏิบัติหน้าที่ของบุคลากรเทศบาลตำบลจตุรพักตรพิมาน อำเภอจตุรพักตรพิมาน จังหวัดร้อยเอ็ด”, *วิทยานิพนธ์พุทธศาสตร์มหาบัณฑิต*, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย), ๒๕๕๕.

^๒ พระราชวรมุนี, *สถาบันสงฆ์กับสังคมไทย*, (กรุงเทพมหานคร : รุ่งแสงการพิมพ์, ๒๕๒๗), หน้า ๖๔-๖๘.

^๓ พันส์ หันนาคินท์, *ประสบการณ์ในการบริหารบุคลากร*, (กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๔๒), หน้า ๑๐.

^๔ ที.ม. (ไทย) ๑๐/๑๓๔-๑๓๕/๗๘

ผู้วิจัยมีความประสงค์ที่จะศึกษาการนำหลักธรรมอันเป็นหลักที่ไม่ให้ถึงความเสื่อมต่อหน่วยงาน เพื่อที่จะนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อการบริหารของผู้บริหารสังกัดองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดร้อยเอ็ด โดยเป็นองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นอีกรูปแบบหนึ่งที่มีอำนาจหน้าที่และอยู่ใกล้ชิดกับประชาชน เข้าใจปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นในท้องถิ่นหรือสังคมของตนได้เป็นอย่างดี ซึ่งผู้บริหารสังกัดองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดร้อยเอ็ด ส่วนใหญ่ได้นำเอาหลักอปริหานิยธรรม ๗ ว่าด้วยหลักธรรมอันนำมาซึ่งความสงบสุขของสังคมกล่าวคือเป็นหลักธรรมแห่งการอยู่ร่วมกันซึ่งจำเป็นอย่างยิ่งในด้านการบริหารงานเพราะเป็นหลักธรรมที่เกี่ยวข้องกับการดำรงชีวิต และยังเอื้อประโยชน์ต่อบุคคลรอบข้างด้วยหลักธรรมนี้จะสามารถนำไปสู่วิถีทางแห่งการแก้ปัญหาอุปสรรคที่เกิดขึ้นในการบริหารงานอย่างมีประสิทธิภาพ

๒. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

๑. เพื่อศึกษาหลักอปริหานิยธรรมในคัมภีร์พระพุทธศาสนา
๒. เพื่อวิเคราะห์รูปแบบการนำหลักอปริหานิยธรรมไปใช้ในการบริหารของผู้บริหารสังกัดองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดร้อยเอ็ด
๓. เพื่อสังเคราะห์รูปแบบหลักอปริหานิยธรรมไปใช้ในการบริหารองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดร้อยเอ็ด

๓. วิธีดำเนินการวิจัย

ใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative

Research) โดยดำเนินการวิจัยดังนี้

๑. การวิจัยเชิงเอกสาร (Documentary Research) โดยวิธีการวิเคราะห์ข้อมูล เชิงพรรณนา (Descriptive Method) เพื่อตอบโจทย์การวิจัยให้ครอบคลุมทั้ง ๓ ประเด็น คือ ๑) หลักอปริหานิยธรรมในคัมภีร์พระพุทธศาสนาเถรวาทเป็นอย่างไรบ้าง ๒) รูปแบบการใช้หลักอปริหานิยธรรมของผู้บริหารสังกัดองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดร้อยเอ็ดเป็นอย่างไรบ้าง ๓) การสังเคราะห์รูปแบบหลักอปริหานิยธรรมไปใช้ในการบริหารองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดร้อยเอ็ดและสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการปกครองส่วนท้องถิ่น อื่นๆ อย่างมีประสิทธิภาพ หลักธรรมในการปกครองที่ทำให้เกิดความสมานฉันท์ สามัคคีปรองดองรักใคร่กัน และการร่วมมือร่วมใจช่วยกันคิดช่วยกันทำหรืออยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข ผู้วิจัยใช้แนวทางต่อไปนี้ในการศึกษา เพราะการวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงสำรวจเอกสาร ซึ่งมีวิธีการดังนี้

- ๑) ศึกษาค้นคว้า สรรวจรวบรวม จัดเก็บข้อมูล การนำหลักอปริหานิยธรรมไปใช้ปกครองส่วนท้องถิ่นและการใช้หลักอปริหานิยธรรมของผู้บริหารสังกัดองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดร้อยเอ็ด

- ๒) ศึกษาโครงสร้างและอำนาจหน้าที่ขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นในรูปแบบทั่วไป เฉพาะกรณีองค์การบริหารส่วนจังหวัด องค์การบริหารส่วนตำบล เทศบาล ตามพระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด พ.ศ. ๒๕๔๐ พระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ.๒๕๔๖ และพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ.

๒๕๓๗

๓) ศึกษาวิเคราะห์หลักอปริหานิยธรรมในคัมภีร์พระพุทธศาสนา และรูปแบบการนำหลักอปริหานิยธรรมไปใช้ปกครองส่วนท้องถิ่น จากคัมภีร์พระไตรปิฎก อรรถกถา เอกสาร งานวิจัยต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง เช่น ข้อเขียนที่เป็นผลงานทางวิชาการของท่านผู้รู้ในทางพระพุทธศาสนาและพระราชบัญญัติระเบียบบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีตลอดทั้งงานวิจัยอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องเพื่อนำมารวบรวมข้อมูลแล้วทำการวิเคราะห์ด้วยวิธีการแบบศาสตร์แห่งการตีความต่อไป

๔) ศึกษารูปแบบขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นและวิธีการรูปแบบการนำหลักอปริหานิยธรรมไปใช้ในการบริหารของผู้บริหารสังกัดองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดร้อยเอ็ดจากหลักธรรมในพระพุทธศาสนาเถรวาท ที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ หลักอปริหานิยธรรมและ พรบ. ระเบียบบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีตลอดทั้งงานวิจัยอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องเพื่อนำมารวบรวมข้อมูลแล้วทำการวิเคราะห์ด้วยวิธีการแบบศาสตร์แห่งการตีความต่อไป

๒. รวบรวมข้อมูลภาคสนาม (Field Research) ผู้ศึกษาวิจัยได้ดำเนินโดยวิธีการ เช่น การสนทนากลุ่ม (Focus Group) และ สัมมนาย่อยสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview)

๑. การสนทนากลุ่ม (Focus Group) โดยเชิญผู้ทรงคุณวุฒินักวิชาการ ผู้เชี่ยวชาญจำนวนไม่เกิน ๑๒ ท่าน มาสนทนากลุ่ม สังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม และ การสังเกตแบบมีส่วนร่วม

๑.๑ สังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม คือ การสังเกตพฤติกรรมต่างๆ ผู้บริหารสังกัดการปกครองส่วน จังหวัดร้อยเอ็ดที่มีผลต่อการนำหลักอปริหานิยธรรมไปใช้ในการบริหารของผู้บริหาร

๑.๒ การสังเกตแบบมีส่วนร่วม คือ การเข้าร่วมกิจกรรมของผู้บริหารสังกัดการปกครองส่วน จังหวัดร้อยเอ็ด เพื่อสังเกตพฤติกรรม การหมั่นประชุมกันเนื่องนิตย์พร้อมเพรียงกัน ประชุม ไม่ตั้งกฎระเบียบที่ขัดต่อระเบียบองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น มีความเคารพนับถือต่อผู้บังคับบัญชาให้ความเคารพต่อเพศสตรีมีความเคารพต่อสถานที่ภายในองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นและ ให้ความดูแลเอาใจใส่ต่อท่านผู้มาเยือนและจดบันทึกตามความเป็นจริง

๑.๓. การสัมภาษณ์ โดยแบ่งออกเป็น ๒ ส่วน คือ เป็นการการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structure interview) โดยการสัมภาษณ์ตามหัวข้อที่กำหนด และการสัมภาษณ์ไม่มีโครงสร้าง (Non - structure interview) คือ การเข้าไปสนทนา สัมภาษณ์พูดคุยของผู้วิจัยเพื่อให้ได้ข้อมูลในอีกแง่มุมหนึ่ง แล้วนำมารวบรวมเป็นข้อมูลการนำหลักอปริหานิยธรรมสำหรับใช้ในการบริหารของท้องถิ่น ผู้บริหารสังกัดการปกครองส่วน จังหวัดร้อยเอ็ด และการสัมมนาย่อย แล้ววิเคราะห์ข้อมูล นำเสนอในรูปการพรรณนา เชิงวิเคราะห์ ประกอบกับพรรณนะแนวความคิดเห็นของนักวิชาการ

๓. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล ผู้วิจัยสร้างแบบสัมภาษณ์ด้วยตนเองนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน ๕ คน ตรวจสอบ ถูกต้อง

เชิงเนื้อหา ภาษา และโครงสร้าง นำไปปรับปรุงแก้ไขแล้วนำไปปรึกษาก่อนนำไปใช้เก็บข้อมูลเครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ มีดังต่อไปนี้ ๑) แบบสัมภาษณ์ ๒) แบบสังเกต ๓) เทปบันทึกเสียงการสัมภาษณ์ ๔) กล้องถ่ายภาพนิ่ง ๕) สมุดจดบันทึก และ ๖) ผู้ช่วยเก็บข้อมูล ๑ คน

๔. สรุปผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “รูปแบบการนำหลักการบริหารนิยมไปใช้ในการบริหารของผู้บริหารสังกัดองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดร้อยเอ็ด” ผู้วิจัยสรุปผลได้ ดังต่อไปนี้

๑. หลักการบริหารนิยมในคัมภีร์พระพุทธศาสนาเถรวาท พบว่า หลักการบริหารนิยมในคัมภีร์พระพุทธศาสนาเถรวาท มี ๒ ประเภท คือ ราชอาณาจักร (การบริหารนิยมสำหรับคหบดีผู้มีหน้าที่ในการปกครอง) และภิกษุอธิการ (การบริหารนิยมสำหรับบรรพชิตผู้ไฝ่ธรรม) เป็นหลักธรรมที่ป้องกันความเสื่อมและสร้างความเจริญก้าวหน้าให้กับทุกคนโดยเฉพาะองค์กรต่างๆที่ต้องการความเจริญก้าวหน้าให้กับองค์กร ผู้นำจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องหลักเอาหลักธรรมอธิการนิยมมาปรับใช้กับการบริหารงานโดยจะต้องนำมาประยุกต์ใช้ให้ได้ครบทั้ง ๗ ข้อหลักการบริหารนิยมเป็นหลักธรรมอันนำมาซึ่งความสงบสุขของสังคม เป็นหลักธรรมแห่งการอยู่ร่วมกัน ซึ่งจำเป็นอย่างยิ่งในด้านการบริหารงาน เพราะเป็นหลักธรรมที่เกี่ยวข้องกับการดำรงชีวิตของพระภิกษุอย่างแท้จริง ทั้งยังเอื้อประโยชน์ต่อบุคคลรอบ

ข้างด้วยหลักสามารถนำไปสู่วิถีทางแห่งการแก้ปัญหาอุปสรรคที่เกิดขึ้นในวงการคณะสงฆ์ซึ่งเป็นไปเพื่อความรุ่งเรืองแห่งพระพุทธศาสนาสืบไป และหลักธรรมที่ส่งเสริมเกื้อหนุนหลักการบริหารนิยม เช่น หลักสังคหวัตถุ หลักสาราณียธรรม หลักสัพบุริสธรรม อิทธิบาท ๔ และหลักความสามัคคี

๒. วิเคราะห์รูปแบบการนำหลักการบริหารนิยมไปใช้ในการบริหารของผู้บริหารสังกัดองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดร้อยเอ็ด พบว่า

๑. รูปแบบของความสามัคคีการจัดประชุมและเลิกประชุม คือ ร่วมกันประชุมสามัญประจำปี ทำประโยชน์สุขแก่ส่วน เมื่อมีปัญหาเร่งด่วนทุกภาคส่วนก็พร้อมเพรียงกันประชุมโดยยกประเด็นปัญหามาปรึกษาหารือกัน จนมีแนวทางแก้ไขในที่สุด พร้อมทั้งได้มอบหมายให้มีเจ้าหน้าที่ร่วมรับผิดชอบด้วยกัน จัดตั้งคณะกรรมการติดตามและประเมินผลงานระดมความคิดเห็นในการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นหรือ จะเกิดขึ้นในอนาคต โดยเจ้าหน้าที่ทุกภาคส่วนมีความรับผิดชอบต่อบทบาทหน้าที่ของตนปฏิบัติงานตามที่ได้สั่ง ด้วยพร้อมเพรียงกันทำกิจที่พึงกระทำร่วมกันเพื่อสร้างความสามัคคีให้เกิดขึ้นกับองค์กร

๒. รูปแบบของการเคารพต่อขบวนการนิยมประเพณีเดิมของท้องถิ่น คือ เคารพกฎหมาย จารีต ธรรมเนียม ประเพณีในสังคม รักษา ส่งเสริมกฎ กติกา ฮีต ๑๒ คอง ๑๔ ที่ถือปฏิบัติกัน ส่งเสริมขนบธรรมเนียมประเพณี ส่งเสริมให้ประชาชน มีสัมมาคารวะต่ออาวุโส มีความเสียสละ ซื่อสัตย์สุจริต ตรงต่อเวลา ปฏิบัติตนตาม

หน้าที่ รักษาขนบธรรมเนียมที่ดั้งเดิม ถือเป็นเป้าหมายของศาสตร์ที่ทุกคนต้องปฏิบัติตาม ประชาชนขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดร้อยเอ็ด มีหลักความประพฤตินี้สามารถเป็นที่พึ่งให้กับตัวเอง และสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้ด้วยดี

๓. รูปแบบของการเคารพผู้อาวุโสและปราชญ์ท้องถิ่นคือ ให้เกียรติ ยกย่องเชิดชูและเคารพในความเชื่อของผู้อาวุโสและปราชญ์ท้องถิ่น และเปิดโอกาสให้ผู้อาวุโสและปราชญ์ท้องถิ่นเข้ามามีบทบาทกับการพัฒนาตัวเองของชาวบ้าน ให้เป็น “พระเอก” ในการพัฒนาชุมชนท้องถิ่น โดยองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดร้อยเอ็ด สนับสนุนตามความจำเป็นในสิ่งที่ยื่นนอกเหนืออำนาจการจัดการชุมชนท้องถิ่น เช่น แหล่งน้ำ ถนน ไฟฟ้า การแก้ปัญหาที่ดิน การแก้ปัญหาหาค่าพืชผล เป็นต้น ส่วนเรื่องการศึกษา องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดร้อยเอ็ด ควรให้ปราชญ์ชาวบ้านได้มีส่วนในการวางหลักสูตรบางส่วนในระดับท้องถิ่น ที่ทำให้ชาวบ้านสามารถถ่ายทอดภูมิปัญญาและคุณค่าที่ดั้งเดิมของชุมชนแก่ลูกหลานของเขา อย่างสอดคล้องกับแต่ละพื้นที่

๔. รูปแบบของการส่งเสริมสถานะและบทบาทของสตรีคือ ส่งเสริมความเสมอภาคระหว่างหญิงชาย สร้างความเข้มแข็งในตัวผู้หญิงเพื่อปรับเปลี่ยนชีวิตของผู้หญิงให้เป็นไปในทางที่ดีขึ้นโดยสังคมมีส่วนร่วม มีการรวมกลุ่มจัดกิจกรรมในชุมชน เพื่อชักจูงให้เยาวชน สตรีและผู้สูงอายุได้ทำกิจกรรมเชิงสันตนาการเพื่อความผ่อนคลาย เช่น การเล่นดนตรีและออกกำลังกาย จัดสถานที่ออกกำลังกายให้ ส่งเสริมผู้หญิงจะได้มีโอกาสเข้า

ถึงทุนเพื่อสร้างรายได้ให้ตนเอง โดยการสร้างพลังและเครือข่ายสตรี กลุ่มอาชีพสตรี จัดทำในรูปแบบกลุ่มอาชีพหนึ่งหมู่บ้านหนึ่งผลิตภัณฑ์ เป็นสินค้าโอท็อปพร้อมกับจัดหาสถานที่จำหน่ายสินค้าให้ และจะมีการจัดสถานที่ตลาดนัดคนเดินของผลิตภัณฑ์โอท็อปให้จำหน่ายทุกเดือนเป็นส่วนหนึ่งในการที่จะสร้างพลังร่วมกัน และก่อให้เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืนสู่ความเป็นชุมชนเข้มแข็ง ส่งผลให้สังคมในองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดร้อยเอ็ด มีความรักความสามัคคีทำให้สังคมมีความสันติสุข

๕. รูปแบบของการถือแบบอย่างและยกย่องคนดีคือส่งเสริมคนดีให้เจริญรุ่งเรืองในหน้าที่การงาน เลื่อนขั้น เลื่อนตำแหน่งที่ดีขึ้นหรือสูงขึ้นกว่าเดิม และมีโอกาสได้รับการศึกษาอบรมสัมมนา ดูงาน หรือไปศึกษาต่อเพื่อเพิ่มพูนวิทยฐานะและวุฒิสูงขึ้น ถือเอาคนดีแบบอย่างและยกย่อง ในการทำงานให้ความเคารพในการแสดงความคิดเห็นและรับฟังข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ที่เหมาะสมในการร่วมงานเอาแบบอย่างพฤติกรรมที่เหมาะสมในการทำงาน

๖. รูปแบบของการปกป้องคุ้มครองผู้สูงอายุและคนที่ยากและคนที่ยากในท้องถิ่น คือ ให้ความสำคัญคุ้มครองป้องกัน อันชอบธรรมแก่ผู้สูงอายุและยากคนที่ยากในท้องถิ่น ส่งเสริมให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดสวัสดิการทางสังคม จัดระเบียบและดูแลความสงบเรียบร้อยเน้นความสะอาด ความเป็นระเบียบ และถูกสุขลักษณะของที่อยู่อาศัย จัดสวัสดิการผู้สูงอายุมีวัฒนธรรมองค์กรที่ดีในด้านคารวะธรรม เพื่อเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับองค์การส่งเสริมการปฏิบัติตนเป็นคนดี ทำ

ประโยชน์เพื่อความผาสุกแก่ส่วนรวม เคารพซึ่งกันและกัน ใช้สติปัญญาในการดำเนินชีวิต ใช้เหตุผลในการแก้ไขปัญหาต่างๆ ดำเนินชีวิตของคนในสังคม โดยยึดหลักประชาธิปไตย

๓. ผลการสังเคราะห์รูปแบบการนำหลักการบริหารนิยธรรมไปใช้ในการบริหารของผู้บริหารสังกัดองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดร้อยเอ็ด ผลการสังเคราะห์รูปแบบการนำหลักการบริหารนิยธรรมไปใช้ในการบริหารของผู้บริหารสังกัดองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดร้อยเอ็ดผู้วิจัยพบว่าผู้บริหารสังกัดองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดร้อยเอ็ดนำหลักการบริหารนิยธรรมไปใช้ในการบริหารองค์การ ซึ่งสามารถแบ่งได้ ๖ รูปแบบ คือ

๑. รูปแบบของความสามัคคีการจัดประชุมและเลิกประชุม พบว่า ๑) หมั่นประชุมกันเนืองนิตย์ (การประชุมสม่ำเสมอ) เป็นการประชุมพบปะปรึกษาหารือกิจการงานต่างๆ แลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน มีการพบปะกันระหว่างผู้บริหารและเจ้าหน้าที่เพื่อรับนโยบายในการปฏิบัติงาน มีวาระประชุม กำหนดเรื่องที่เสนอให้ที่ประชุมพิจารณาตามลำดับ ซึ่งจะกำหนดไว้ล่วงหน้า ในการประชุม แต่ละครั้ง มีการแก้ปัญหาจึงเริ่มจากการปลูกฝังค่านิยมที่ดี โดยเฉพาะการปลูกฝังให้เห็นว่าประโยชน์ส่วนรวมเป็นสิ่งสำคัญที่สุด รวมทั้งต้องมีการรณรงค์ให้คนในสังคมรังเกียจการทุจริต เน้นความซื่อสัตย์ภูมิใจในศักดิ์ศรีของตนเอง ๒) พร้อมเพรียงกันประชุม เลิกประชุมและกระทำกิจการที่ควรทำมีการเตรียมความพร้อมเพรียงเมื่อถึงเวลาประชุมศึกษาวาระการประชุมให้เข้าใจ อ่านรายงานการประชุมล่วงหน้า มีความพร้อมเพรียงกัน

เลิกประชุมแต่ละครั้งเป็น ทุกคนจะอยู่ร่วมประชุมจนกว่าจะได้ข้อยุติในภารกิจที่ประชุม ไม่ออกจากที่ประชุมไปก่อน อยู่ร่วมประชุมจนครบกำหนดเวลาร่วมรับผิดชอบหน้าที่ ทำให้เกิดพร้อมเพรียงกันเลิกประชุม การประชุมทุกครั้งเปิดโอกาสให้แสดงความคิดเห็น และแก้ปัญหาสามารถเสนอข้อคิดเห็นได้อย่างเสรี ในทุกแง่ทุกมุม มีการติดตามประเมินผลการประชุมแต่ละครั้ง รวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อสรุปผลว่าการจัดการประชุมในครั้งนั้นๆ ได้บรรลุวัตถุประสงค์ เป้าหมาย และมีประสิทธิภาพเพียงใด ในระหว่างการดำเนินงานก็จะประเมินผลเพื่อให้ทราบถึงปัญหาอุปสรรค และแนวทางการแก้ไขปัญหาที่เหมาะสม เมื่อการดำเนินการจัดการประชุมสิ้นสุดลงก็จะทำการประเมินผลและสรุปผลการดำเนินการเพื่อนำเสนอสิ่งที่เกิดขึ้นและสิ่งที่ได้เรียนรู้เพื่อประโยชน์ในอนาคต

๒. รูปแบบของการเคารพต่อขบวนการนิยธรรมนิยมประเพณีเดิมของท้องถิ่นพบว่า ๑) มีการเคารพกฎหมาย จารีต ธรรมเนียม ประเพณีในสังคม รวบรวมกฎเกณฑ์ที่ดั่งงามตัวอย่างที่ดี ยึดมั่นตามกฎเกณฑ์ ระเบียบ ประกาศ คำสั่ง และมติของส่วนรวมในที่ประชุม ๒) กฎ กติกา ฮีต ๑๒ คอง ๑๔ ที่ถือปฏิบัติกัน ที่ยังรักษา ส่งเสริมให้ความสำคัญฮีตสิบสอง คองสิบสี่ เป็นหลักปรัชญาในการดำเนินชีวิตและหลักการปกครองที่ดีที่สุด ประชาชนของ จังหวัดร้อยเอ็ด ๓) ไม่มีการยกเลิก ถอดถอน ฮีตสิบสอง ที่ถือปฏิบัติกันมา มีการส่งเสริมให้คนในชุมชน ได้ออกมาร่วมกิจกรรมพบปะสังสรรค์กัน เพื่อความสมานสามัคคี รักใคร่กัน ๔) มีการส่งเสริม

ชนบธรรมเนียมประเพณี มีสัมมาคารวะต่ออาวุโส มีความเสียสละ ซื่อสัตย์สุจริต ตรงต่อเวลา ปฏิบัติตนตามหน้าที่ รักษาขนบธรรมเนียมที่ดั้งเดิม ถือเป็นเป้าหมายศาสตร์ที่ทุกคนต้องปฏิบัติตาม และมีการส่งเสริมแนวทางปฏิบัติในการดำเนินชีวิตประจำวัน ๕) การส่งเสริมขนบธรรมเนียมประเพณีที่มีต่อสังคมประชาชนขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดร้อยเอ็ด รักความเป็นไทย มีความภาคภูมิใจ เห็นคุณค่า ชื่นชม และมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ สืบทอด เผยแพร่สิ่งที่ดีของท้องถิ่น มีหลักความประพฤติที่สามารถเป็นที่พึ่งให้กับตัวเอง และสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้ด้วยดี

๓. รูปแบบของการเคารพผู้อาวุโส และปราชญ์ท้องถิ่น พบว่า ๑) ส่งเสริม ช่วยเหลือ เคารพผู้อาวุโสและปราชญ์ท้องถิ่น มีสุขภาพอนามัยที่พึงประสงค์ ได้มีโอกาสแสดงศักยภาพ การส่งเสริมสุขภาพตนเอง ครอบครัวและชุมชน ๒) ยกย่อง เชิดชู เคารพผู้อาวุโสและปราชญ์ท้องถิ่น ส่งเสริมให้จัดตั้งกลุ่มส่งเสริมภูมิปัญญาชาวบ้าน ในชุมชน ให้มีการสืบทอดการปฏิบัติเป็นกิจวัตรประจำวัน เพื่อถ่ายทอดถึงลูกหลาน และเป็นวัฒนธรรมในชุมชนตลอดไป ๓) การส่งเสริม ช่วยเหลือเคารพผู้อาวุโสและปราชญ์ท้องถิ่น จัดตั้ง ชมรมผู้อาวุโสและปราชญ์ท้องถิ่น ขึ้นในทุกหมู่บ้าน เพื่อให้ผู้อาวุโสและปราชญ์ท้องถิ่น ได้พบปะสังสรรค์กัน ปรึกษาหารือในการที่จะช่วยเหลือสังคมได้ด้วย ที่ทำให้ผู้อาวุโสและปราชญ์ท้องถิ่น อยู่อย่างมีความสุข อยู่ในสังคมได้อย่างมีศักดิ์ศรี และเหมาะสม เป็นทั้งผู้ใหญ่ และผู้รับประโยชน์ จากสังคมเสมอเหมือนสมาชิกอื่นๆ

๔. รูปแบบของการส่งเสริมสถานะ และบทบาทของสตรี พบว่า ๑) มีส่วนในการช่วยเหลือ ให้คำปรึกษา คຸ້ມครองเด็กและสตรี ส่งเสริมให้รวมกลุ่มของสตรีในชุมชนต่างๆ เพื่อช่วยเหลือ แนะนำ ให้คำปรึกษาแก่ผู้ที่ต้องการให้ความช่วยเหลือแก่ผู้หญิงที่ประสบปัญหาความรุนแรง ในครอบครัว และความรุนแรงทางเพศ ถูกข่มขืน ลวนลามถูกล่อลวงบริการให้คำแนะนำปรึกษาด้านกฎหมาย และสังคมสงเคราะห์ช่วยจัดหาที่พักพิงชั่วคราวการรักษาพยาบาลประสานงานเพื่อขอความช่วยเหลือจากหน่วยงานต่างๆ ๒) เมื่อเด็กและสตรีถูกรังแก ให้ความช่วยเหลือ ส่งเสริมให้ช่วยเหลือเด็กและสตรีที่ถูกรังแกรุนแรงอย่างครบวงจร (ครอบคลุมทั้งด้านสาธารณสุข ด้านการให้ความช่วยเหลือทางกฎหมาย และด้านสังคมสงเคราะห์) จัดค่ายอบรมเยาวชน จัดบวชสามเณรภาคฤดูร้อน มีการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมยับยั้งความรุนแรง ๓) จากการช่วยเหลือเด็กและสตรีส่งผลดี ส่งเสริมให้ชุมชนและประชาชนมีความตระหนักและเห็นความสำคัญของปัญหาความรุนแรงที่เกิดขึ้นในชุมชน รู้ถึงโทษทัณฑ์และความคุ้มครองทางกฎหมาย ปัญหาสังคมจะลดน้อยลง เนื่องจากคนในสังคม มีความรักความสามัคคีจึงสามารถรวมตัวเป็นพลังกลุ่มหรือชุมชนที่จะบำเพ็ญตนเป็นประโยชน์ต่อสังคมได้ ส่งผลให้สังคมในองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดร้อยเอ็ด มีความรักความสามัคคีทำให้สังคมมีความสุข

๕. รูปแบบของการถือแบบอย่าง และยกย่องคนดี พบว่า ๑) มีการส่งเสริมคนดีให้เจริญรุ่งเรืองในหน้าที่ เลื่อนขั้น เลื่อนตำแหน่งที่ดี

ขึ้นหรือสูงขึ้นไปกว่าเดิม และมีโอกาสได้รับการศึกษาอบรมสัมมนา ดูงาน เปิดโอกาสให้ใช้ความสามารถและความคิดริเริ่มของตนเอง ยกย่องชมเชย ยอมรับ และแสดงออกความยินดี ทำให้เกิดความภาคภูมิใจให้บำเหน็จรางวัล ๒) การถือเอาคนดีแบบอย่างและยกย่อง ในการทำงาน ร่วมงานเอาแบบอย่างพฤติกรรมที่เหมาะสมในการทำงาน กิริยาท่าทาง น้ำเสียง ภาษาพูด การแต่งกาย และการวางตน มีน้ำใจกับผู้อื่น ความไม่เห็นแก่ตัว ความซื่อสัตย์ ความบริสุทธิ์ใจ การรู้จักใจเขาใจเรา ความเป็นคนตรงต่อเวลา ไม่ได้เถียงเจ้านายโดยไม่ใช้เหตุผล แก้ปัญหาต่างๆ ได้ด้วยดี นั่งฟังการประชุมอย่างตั้งใจ อารมณ์มั่นคง มีเหตุมีผล วางตนได้ถูกต้องตามกาลเทศะ มีน้ำใจ ทำอะไรโดยนึกถึงใจเขาใจเรา เป็นที่ยอมรับของทุกคน เป็นมิตรที่ดี และสร้างความรู้สึกชอบพอไว้วางใจ

๖. รูปแบบของการปกป้องคุ้มครองผู้อยู่อาศัยและคนที่เข้ามาในท้องถิ่น พบว่า ๑) ให้ความสำคัญคุ้มครองป้องกัน อันชอบธรรมแก่ผู้อยู่อาศัยและแขกคนที่เข้ามาในท้องถิ่น ส่งเสริมดูแลสุขภาพแวดล้อมชุมชนให้ดีขึ้น ที่ร่วมกันทำความสะอาด ลดปัญหาขยะตกค้างในชุมชน ลดปริมาณขยะ กองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อมได้ ดำเนินการพ่นหมอกควันกำจัดยุงลาย และใส่ทรายอะเบต ตามบ้านสถานที่ราชการ มีการจัดกิจกรรมเยี่ยมบ้านและการจัดอาสาสมัครเพื่อดูแลช่วยเหลือผู้สูงอายุที่บ้าน จัดหาเครื่องมือและอุปกรณ์สำหรับจัดกิจกรรมนันทนาการที่สอดคล้องกับวัย มีการพัฒนาอบรมศีลธรรมให้กับประชาชนทั่วไปได้ตระหนักถึงศีลธรรม ๒) มีวัฒนธรรมองค์กรที่ดีใน

ด้านคุณธรรม เพื่อเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับองค์กร ส่งเสริมการปฏิบัติตนเป็นคนดี ทำประโยชน์เพื่อความผาสุกแก่ส่วนรวม เคารพซึ่งกันและกัน ช่วยกันทำงานและช่วยกันแก้ไขปัญหาต่างๆ ยึดมั่นในขนบธรรมเนียมประเพณีอันดีงามของสังคม ปฏิบัติตามกฎหมายของประเทศ เคารพและเทิดทูนสถาบันชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์ ร่วมกันทำงาน โดยคำนึงถึงประโยชน์ของส่วนรวมเป็นหลัก ใช้สติปัญญาในการดำเนินชีวิต ใช้เหตุผลในการแก้ไขปัญหาต่างๆ ดำเนินชีวิตของคนในสังคมโดยยึดหลักประชาธิปไตย

๕. ข้อเสนอแนะ

ผลการวิจัยจากการศึกษารูปแบบการนำหลักการบริหารนิยมไปใช้ในการบริหารของผู้บริหารสังกัดองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดร้อยเอ็ด ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะความคิดเห็นที่ต้องการเสนอประเด็นหลักแก่องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดร้อยเอ็ด เพื่อการบริหารงานขององค์กรให้บรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมาย และเพื่อนำไปศึกษาวิจัยต่อไป ดังนี้

๑. ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติ

๑. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดร้อยเอ็ด ควรประยุกต์หลักการบริหารนิยมทุกข้อมาใช้ในการปฏิบัติงานให้ครบกระบวนการบริหารจัดการองค์การบริหารส่วนจังหวัด ในทุกขั้นตอนสอดคล้องกับเป้าหมายขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย ตามมาตรฐานและการประเมินคุณภาพ

๒. องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดร้อยเอ็ด ควรมีการยกระดับและพัฒนา กระบวนการสร้างการบริหารจัดการเครือข่ายที่ ต้องมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การทำกิจกรรมร่วมกัน และการสร้างสัมพันธ์ภาพที่ดีต่อกัน โดยยึด หลักการบริหารนิยธรรม

๒. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

๑. ควรศึกษากลุ่มประชากรหรือ กลุ่มตัวอย่างโดยรวมจากองค์การบริหารส่วน จังหวัดที่มาจากกลุ่มจังหวัดของแต่ละภาค เพื่อ ศึกษาข้อมูลว่ามีการใช้หลักการบริหารนิยธรรมเกี่ยว กับการบริหารจัดการที่มีความเหมือนหรือแตกต่างกัน จากการศึกษาวิจัยครั้งนี้

๒. ควรศึกษาความสัมพันธ์ระหว่าง การบริหารจัดการกับหลักการบริหารนิยธรรมของ องค์การบริหารส่วนจังหวัดที่มาจากกลุ่มจังหวัด ของแต่ละภาคว่ามีความสัมพันธ์กันหรือไม่

๓. ควรศึกษาการนำหลักพุทธธรรม อื่นที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการงาน มาร่วมใช้ ในการบริหารจัดการเชิงพุทธ

๔. ควรศึกษาการบริหารจัดการเชิง พุทธตามหลักการบริหารนิยธรรมของผู้บริหารองค์การ บริหารส่วนจังหวัดทุกฝ่ายและหน่วยงาน ให้ สามารถนำผลการวิจัยมาใช้ในการพัฒนาการ บริหารจัดการเชิงพุทธขององค์การบริหารส่วน จังหวัดทั่วประเทศให้มีประสิทธิภาพต่อไป

บรรณานุกรม

๑. ภาษาไทย

(๑) หนังสือ :

พระราชวรมณี. **สถาบันสงฆ์กับสังคมไทย**. กรุงเทพมหานคร : รุ่งแสงการพิมพ์, ๒๕๒๗.

พนัส หันนาคินทร์. **ประสบการณ์ในการบริหารบุคลากร**. กรุงเทพมหานคร : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๕๒.

(๒) วิทยานิพนธ์/ดุษฎีนิพนธ์/สารนิพนธ์/รายงานการวิจัย :

พระครูประดิษฐ์สมณคุณ. “การนำหลักสังคหัตถธรรมในการปฏิบัติหน้าที่ของบุคลากรเทศบาลตำบล จตุรพักตรพิมาน อำเภอจตุรพักตรพิมาน จังหวัดร้อยเอ็ด”. **วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต**. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๕.

(๓) สื่ออิเล็กทรอนิกส์ :

จังหวัดร้อยเอ็ด. **สารานุกรมเสรี**. แหล่งที่มา : <http://th.wikipedia.org/wiki/> [วันที่ ๒๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๘].